

VIMPELIN KUNNAN

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2019

TALOUDEN JA TOIMINNAN TARKASTUS	3
Tarkastuslautakunta	3
Tilintarkastaja	3
Tarkastustoiminta	3
KUNNAN TALOUDEN KEHITTYMINEN	4
Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin	5
TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	8
Järvi-Pohjanmaan perusturva.....	8
Terveyspalvelut.....	8
Vastaanottopalvelut ja terveysneuvonta.....	8
Erikoissairaanhoido.....	9
Suun terveydenhoito	9
Työterveyshuolto	9
Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuolto	10
Yhteenvedo terveyspalveluista.....	10
HOIVA- JA HOITOPALVELUT	10
Hoiva ja hoito	10
Kuntoutus	10
Yhteenvedo hoito- ja hoivapalveluista	11
SOSIAALIPALVELUT.....	11
Aikuisten palvelut	11
Perhepalvelut.....	11
Vammaispalvelut	12
Yhteenvedo sosiaalipalveluista	12
Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunta.....	12
Järvi-Pohjanmaan maaseututoimi	15
Kunnanhallitus.....	16
Tekninen lautakunta	17
Yhdyskuntasuunnittelu	17
Yhdyskuntapalvelut.....	18
Rakennusvalvonta ja ympäristön huolto	18
Toimitilat ja vuokrauspalvelut	19
Puhdistus- ja ravitsemuspalvelu	19
Vesihuoltolaitos	20
Investoinnit.....	20
Kunnan konserniyhtiöt.....	21
YHTEENVETO.....	22

TALOUDEN JA TOIMINNAN TARKASTUS

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella kunnanvaltuuston päätettäväksi kunnan hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat, sekä arvioida vuosittain valtuuston asettamien toiminnallisten ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida vuosittain valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Tarkastuslautakunnalla on tarkastusoikeus niihin kunnan konserniyhtiöihin, joissa omistusoikeus on yli 50%. Valtuusto on kokouksessaan 12.6.2017 valinnut tarkastuslautakuntaan valtuuston toimikaudeksi seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Varsinainen jäsen

Niemi Jyrki, pj.
Mikola Mikael, vpj.
Aho Aila
Leppäaho Jouni
Järvenpää Laila

Henkilökohtainen varajäsen

Jukkala Veijo
Vihriälä Tuomo
Apilasaho Helena
Lehto Teemu
Järvelä Hilikka

Jouni Leppäaho pyysi kirjeellään 14.10.2019 eroa tarkastuslautakunnan jäsenyydestä 1.11.2019 alkaen paikkakunnalta muuton vuoksi. Kunnanhallitus käsitteli pyynnön kokouksessaan 28.10.2019 § 226 ja esitti kunnanvaltuustolle, että Jouni Leppäaholle myönnetään ero tarkastuslautakunnan jäsenyydestä 1.11.2019 alkaen. Kunnanvaltuusto käsitteli pyynnön kokouksessaan 4.11.2019 § 102 ja hyväksyi eron yksimielisesti. Jouni Leppäahon tilalle tuli valita toinen henkilö jäljellä olevalle valtuuston toimikaudelle.

Valtuutettu Eija Rannanpää esitti kunnanvaltuuston kokouksessa 4.11.2019 § 103, että tarkastuslautakuntaan valitaan Soile Kautiainen-Hietala. Kunnanvaltuuston puheenjohtaja päätti keskustelun ja totesi, ettei keskustelun aikana ole tullut muita ehdotuksia ja valtuusto on yksimielisesti valinnut tarkastuslautakuntaan Soile Kautiainen-Hietalan.

Tilintarkastaja

Vimpelin kunnan tilintarkastajana toimii 2017-2020 BDO Audiator Oy:stä vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Tuula Ylikangas.

Tarkastustoiminta

Tarkastuslautakunta on työssään tutustunut vuoden 2019 talousarvioon, taloussuunnitelmaan, kunnan strategiaan ja hallintosääntöön, Joulukuussa 2018 hyväksytyyn elinkeinostrategiaan vuosille 2019-2021 ja kunnanvaltuuston 17.12.2018 hyväksymään hyvinvointikertomukseen

vuodelta 2018 sekä valtuuston ja hallituksen pöytäkirjoihin. Lisäksi on tutustuttu ennalta sovitun työnjaon mukaisesti eri lautakuntien pöytäkirjoihin.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut 6 kertaa vuonna 2019. Lautakunnan jäsenet ovat tehneet oman osuutensa arviointikertomuksesta suurelta osin omalla ajallaan. Kuntalain mukaiset esteellisyydet on huomioitu lautakunnan työskentelyssä.

KUNNAN TALOUDEN KEHITTYMINEN

Kolmen perättäisen ylijäämäisen vuoden jälkeen Vimpelin kunnan taloustilanne heikkeni jo toistamiseen vuonna 2019. Alijäämäinen tulos ei kuitenkaan ole poikkeus kuntakentässä, sillä kuntaliitto arvioi kuntien tilinpäätösten perusteella, että tulos painuu vuonna 2019 negatiiviseksi 225:ssä kunnassa. Alijäämäiseen tulokseen vaikutti kokonaisuudessaan erikoissairaanhoidon menojen kasvu yli 18 % vuoteen 2018 verrattuna ja hoito- ja hoivapalvelujen kustannusten nousu oli 4,4 % vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna.

Kunnan tilinpäätös vuodelta 2019 on alijäämäinen 1.155 miljoonaa euroa poistojen jälkeen. Vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna laskua oli noin 651 000 euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 10,518 miljoonaa euroa. Valtionosuus pysyi vuoden 2018 tasolla, eli noin 7.887 miljoonassa eurossa.

Vuoden 2018 tilinpäätöksen taseessa oli alijäämää yhteensä 252 257,98 euroa. Alijäämäinen vuoden 2019 tilinpäätös merkitsee sitä, että taseessa on vuoden 2019 lopussa yhteensä -1.406.743,43 euron alijäämä. Kunnallisveroon ei ole tehty muutoksia, joka on 22,25%. Yhteisöverojen tuotto oli 598 938 euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen oli 6 268 euroa. Kiinteistöverojen tuotto oli 817 081 euroa, jossa nousua edellisvuoteen 4 658 euroa. Toimintatuottoja (ulkoinen) kertyi Vimpelin kunnalle yhteensä 3,835 miljoonaa euroa, jossa nousua edelliseen vuoteen 130 663 euroa, eli kasvua n. 3,5%. Toimintakulut vuonna 2019 olivat -22 439 830 euroa. Toimintakate vuonna 2019 oli -18 604 225 euroa, joka on edellistä vuotta 1 316 783 euroa suurempi.

Vimpelin kunnan lainakantaa on lisätty pitkäaikaisten lainojen osalta 1 500 000 eurolla ja vähennetty 531 574 eurolla vuonna 2019. Vuoden 2019 aikana lyhytaikaisten lainojen muutos oli 1 000 000 euroa.

Toimintakulujen kriittistä tarkastelua on jatkettava hyvässä yhteistyössä eri toimintatahojen kanssa, jolla luodaan luottamusta Vimpelin kunnan vakaaseen talouteen.

Verotulot 2012 – 2019

Verotulot	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Kunnallisvero	8 250 870	9 042 115	8 849 337	9 147 885	9 192 000	9 088 400	8 445 979	9 101 804
Yhteisövero	451 432	422 491	550 011	614 662	571 187	648 543	592 670	598 938
Kiinteistövero	519 451	583 562	677 603	766 358	866 442	905 375	812 423	817 081
Yhteensä	9 221 753	10 048 168	10 076 951	10 528 906	10 629 629	10 642 318	9 851 072	10 517 824
Verotulot, €as	2 877	3 169	3 243	3 426	3513	3578	3392	3719

Valtionosuudet 2012 – 2019

	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Yleinen valtionosuus	<i>ns. yhdenputken malli</i>							
Sosiaali- ja terveystoimi								
Sivistys- ja kulttuuritoimi								
Verotulontasaus								
Valtionosuudet yhteensä	6 685 176	7 533 875	8 292 810	8 058 898	8 227 134	8 129 709	7 815 256	7 887 448
Harkinnanvarainen avustus	420 000	415 000	446 000	0	0	0	0	0
KOKONAISSUMMA VALTIONOSUUS	7 105 176	7 948 875	8 738 793	8 058 898	8 227 134	8 129 709	7 815 256	7 887 448

Taloudelliset tunnusluvut Vimpelin kunta 2012-2019

Tunnusluku	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Asukasmäärä	3204	3173	3107	3073	3026	2974	2904	2828
Vuosikate € / asukas	-315	43	272	721	777	614	122	-75,80
Omavaraisuusaste %	43,73	39,78	31,74	37,90	44,99	49,10	46,68	39,75
Lainat €/ asukas	2522	3107	4352	4170	3505	3208	3264	4048
Kunnan lainakanta 1000€	8080	9859	13521	12 814	10606	9541	9479	11 447
Pääomamenojen tulo-rahoitus %	-57							
Investointien tulo-rahoitus %	-100	12	19,2	142,6	477,9	265,1	28,1	-14,6
Kassan riittävyys päivinä	12	21	30	25	23	25	17	21

Vertailu kriisikuntia kuvaavien tunnuslukujen raja-arvoihin

Arviointimenettely kuntalain 118 § (8.2.2019/175) mukaan.

Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten

turvaamiseksi, jos vähintään toinen 2 ja 3 momentissa tarkoitetuista erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn edellytyksistä täyttyy.

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa.

”Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.”

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa, tai rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1) kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;

2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti;

3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;

4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen tunnuslukujen raja-arvot lasketaan vuosittain Tilastokeskuksen ylläpitämistä konsernitilinpäätösten tiedoista. Tunnuslukujen laskentaperusteina käytetään Tilastokeskuksen käyttämiä laskentaperusteita ja kunnan vahvistamaa tuloveroprosenttia.

Vimpelin kunnan talous täyttää vielä voimassa olevista kriteereistä kaksi, eli tuloveroprosenttia koskeva kriteeri sekä suhteellisen velkaantuneisuuden kriteeri.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä oleva alijäämä tulee olla katettu viimeistään tilikauteen 2023 mennessä. Alijäämän kattamisvelvollisuus koskee vain kunnan tai kuntayhtymän taseeseen kertynyttä alijäämää, ei konsernitaseeseen alijäämää.

Kuntalain 118 §:n mukaisia uusia kriisikuntakriteerien mukaisia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan vanhoja kriteerejä. Arviointimenettely voidaan jatkossa

käynnistää: jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määrääjässä. (ei muutosta nykyiseen) jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (ei muutosta nykyiseen)

TAI

- jos rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
 1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate);
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö);
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä);
 4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).

Vuoden 2020 talousarviossa on arvioitu tilinpäätöksen vuodelta 2019 olevan negatiivinen. Talousarviossa on esitetty talouden tasapainottamissuunnitelma.

”Tasapainottamissuunnitelmassa toimintakulujen edellytetään pysyvän enintään vuoden 2020 talousarvion tasolla. Kustannusten nousu vähennetään kiinteistömenoja sekä lämmityskustannuksia vähentämällä että energiatehokkuutta parantamalla. Muita keinoja ovat kunnan palvelutuotannossa tarpeettomien kiinteistöjen realisointi, jolla vähennetään kiinteistöjen ylläpitokustannuksia. Henkilöstömenojen arvioidaan kasvavan suunnitelmavuosina ansiotasoindeksin mukaan n. 2 %/vuosi. Henkilöstömenoja vähennetään sekä talousarviovuonna että suunnitelmavuosina määräaikaisten ja sijaisten käyttöä vähentämällä teknisen toimen tulosalueella vähintään 1 / 3 osa vuoden 2019 menoihin verrattuna. Tämä edellyttää tarpeen vaatiessa tehtävien töiden priorisointia vakinaisen henkilöstön poissaolon ajalla. Lisäksi suunnitelmavuosina kustannusten vähentämiseksi käytetään sisäisiä henkilöstösiirtoja. Avoimiksi tulevia toimia ja virkoja ei täytetä, mikäli se on mahdollista ilman kuntalaisten saamien palvelujen merkittävää heikentämistä. Näillä toimilla talous tasapainottuu suunnitelmavuosien aikana edellyttäen, että verotulot ja valtionosuudet kertyvät suunnitelmassa esitetyllä tavalla. Suunnitelmavuodelle 2023 on kirjattu kiinteistöverotulojen merkittävä nousu uusista kiinteistöveroista kartuttavista kohteista.

Toteutuminen vaatii erillisiä suunnitelmia ja valtuuston päätöksiä. Suunnitelmavuosien toimintatuottojen lisäys pyritään toteuttamaan ensisijaisesti myynti- ja maksutulojen palvelun kasvun kautta ja toissijaisesti taksoja nostamalla. Indeksikorotukset tehdään suunnitellusti. Tasapainottamistarve tarkentuu vuoden 2020 aikana riippuen tilinpäätöksen 2019 alijäämän suuruudesta. ”

Talouden tasapainottaminen edellyttää uusia päätöksiä jo vuoden 2020 aikana, koska keväällä 2020 koko maailmaa koskeva tartuntatautiepidemia tulee lisäämään kunnan sote-menoja edelleen. Samoin koko kansantalouden taantuma ja lomautukset vaarantavat verotulojen kertymisen, jotka muodostavat kunnan talousarviotuloista keskeisen osan. Valtiovarainministeriö valmistelee 23.3.2020 annetun tiedotteen mukaan kuntataloutta tukevia toimenpiteitä, mutta toimenpiteiden vaikutuksia kuntakohtaisesti on vielä vaikea arvioida.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Järvi-Pohjanmaan perusturva

Järvi-Pohjanmaan perusturva on toteuttanut vuoden 2019 aikana toiminnallista ja taloudellista palvelurakennetta. ”Järvi-Pohjanmaan perusturvan tehtävänä on edistää yhteistoiminta-alueen asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta yhteistyössä suunniteltujen oikea-aikaisten ja asiakasta lähellä tuotettujen peruspalvelujen avulla”.

Hallintoon sisältyy v. 2019 kehittämishanke OSMO, jonka kulut jaetaan asukasluvun mukaan. Hankkeen aikana (2018-2020) kehitetään maakunnallinen yhteistoimintamalli, joka palvelee lähinnä työelämän ulkopuolella olevia asiakkaita yhteistyössä kuntien sosiaali- ja terveystoimen, TE-palvelujen, Kelan sekä Etelä-Pohjanmaan sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen kanssa.

Perusturvan menot vuonna 2019 olivat 12 689 256 euroa.

Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 961 509 euroa eli 8,2 %.

Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 382 005 euroa eli 3,1 %.

Terveyspalvelut

Vastaanottopalvelut ja terveysneuvonta

Perusterveydenhuolto huolehtii yhteistoiminta-alueen asukkaiden perusterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta alueen kuntalaisille voimassaolevan lainsäädännön, kansallisten suositusten sekä kuntien tilausten mukaisesti. Toiminnan tavoitteena on väestön terveyden edistäminen ja hyvinvoinnin parantaminen sekä sairauksien tehokas, tarkoituksenmukainen ja oikea-aikainen hoito.

Palvelutuotantoa täydennetään ostopalveluilla. Toiminnalliset tavoitteet toteutuneet, ammattitaitoisen terveydenhuollon henkilöstön saatavuus lyhytaikaisiin sijaisuuksiin

haastavaa. Muutoksia: sähköisen itseilmoittautumisen käyttöönotto siirtyy vuodelle 2020. Uuden potilastietojärjestelmän Lifecare -koulutus toteutunut suunnitelmien mukaisesti.

Vastaanottopalvelujen menot vuonna 2019 olivat 1 096 176 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen laskua 4 104 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 alitusta 38 320 euroa.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoito ostetaan pääasiassa Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä. Lisäksi erikoislääkäri-palveluja ostetaan yksityisiltä lääkäriasemilta, pääosin konsultaatioita ja tutkimuspalveluja. Ensihoito on myös erikoissairaanhoidon suurtuotteessa.

Raporttien pohjalta tapahtuvan laskutuksen vertailu ja seuranta ovat toteutuneet. Vimpelin erikoissairaanhoidossa sairaanhoitopiiriltä ostettujen palveluiden kustannukset kasvoivat vuoteen 2018 verrattuna 713 519 euroa. Asiakkaat ovat tarvinneet sairaanhoitopiirin ulkopuolelta ostettuja palveluita enemmän kuin edellisenä vuotena.

Erikoissairaanhoidon menot vuonna 2019 olivat 4 609 647 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 663 916 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 109 647 euroa.

Suun terveydenhoito

Suun terveydenhuollon toiminnallisten tavoitteiden toteutumiset:

-hoitotakuu toteutunut

-suun terveydenhuollon toiminnan jatkuvuus; viimeinen ostopalveluhammaslääkärin sopimus päättyi 5/2019

-työntekijöiden rekrytoinnissa on onnistuttu

-v. 2019 tehtiin suun kokonaistutkimuksia 35 % enemmän sekä kokonaishoitoja saatiin valmiiksi 67 % enemmän kuin v. 2018.

Vuonna 2019 on tehty Alajärven hammashoitolassa vaativia kirurgisia toimenpiteitä tavoitteena vähentää erikoissairaanhoidon lähetteitä.

Suun terveydenhoidon menot vuonna 2019 olivat 372 709 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 45 894 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 82 513 euroa.

Työterveyshuolto

Työterveyshuollon yhtiöittämiseen liittyvät neuvottelut ovat jatkuneet v. 2019. Käyttöön otettu Acuta-potilastietojärjestelmä Lifecaren rinnalle. Työterveyslääkäri- ja psykologipalvelujen ostaminen on toteutunut v. 2019.

Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuollon palvelut on ostettu Seinäjoen kaupungin hallinnoimalta ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueelta vuodesta 2011 alkaen.

Eläinlääkintä ja ympäristöterveydenhuollon menot vuonna 2019 olivat 61 837 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen laskua 10 237 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 alitusta 34 763 euroa.

Yhteenveto terveyspalveluista

Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 695 063 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 130 539 euroa.

HOIVA- JA HOITOPALVELUT

Hoiva ja hoito

Hoiva- ja hoitopalvelut sisältävät omaishoidon, ikäihmisten perhehoidon, asiakasohjauksen, kotihoidon, kotikuntoutuksen, kotihoidon tukipalvelut, päivätoiminnan, asumispalvelut, akuuttiosaston sekä kuntoutuspalvelut.

Kotikuntoutuksen käynnit ovat kasvaneet verrattuna edellisvuoteen 614-700. Kotisairaala-toiminta suunniteltu käynnistettäväksi v. 2020 alussa. Intervalli- ja kuntoutusosaston hoitopäivien lukumäärä on noussut verrattuna vuoteen 2018.

Kotihoidon asiakkaan luona tehty työ on toteutunut 53 % mukaisesti (tavoite 65 %). Sijaisten saatavuus tehtäviin haasteellista.

Kuntoutus- ja intervalliosaston väistötilaratkaisu on aiheuttanut lisäkustannuksia henkilöstökuluihin.

Hoito- ja hoivapalvelujen menot vuonna 2019 olivat 3 879 322 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 191 296 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 161 532 euroa.

Kuntoutus

Fysioterapia-käynnit lisääntyneet verrattuna vuoteen 2018. Työkykyarviointit tuotettu ostopalveluina.

Kuntoutuspalvelujen (terveyskeskuspsykologi, puheterapia, toimintaterapia, avo- ja laituskuntoutus sekä lääkinnällinen kuntoutus) menot olivat vuonna 2019 228 517 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen laskua 17 659 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 alitusta 5 506 euroa.

Yhteenveto hoito- ja hoivapalveluista

Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 173 636 euroa.

Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 156 025 euroa.

SOSIAALIPALVELUT

Aikuisten palvelut

Aikuisten palvelut sisältävät aikuissosiaalityön ja aikuisten psykososiaaliset palvelut.

Aikuissosiaalityö on yli 18 -vuotiaiden kanssa tehtävää suunnitelmallista sosiaalityötä, jonka tavoitteena on vahvistaa asiakkaan omaa toimintakykyä, osallisuutta ja ehkäistä ongelmien syntyä kartoittamalla asiakkaan elämäntilannetta, vahvuuksia ja voimavaroja.

Aikuissosiaalityö sisältää asiakkaan aktivoimista työelämään, koulutukseen, työkyvyn arviointiin, päihteiden käytön seuraamista ja hoitoon ohjausta. Työssä tehdään moniammatillista yhteistyötä ja hyödynnetään muita psykososiaalisia – ja perhepalveluita.

Aikuisten psykososiaaliset palvelut sisältävät aikuisille tarjottavat päihde- ja mielenterveyspalvelut; tavoitteena vahvistaa asiakkaan asemaa, edistää mielenterveyttä ja päihteettömyyttä sekä ongelmien ehkäisyä, tavoitteena palvelujen monipuolisuus ja saavutettavuus sekä matala kynnys.

Palvelutarpeen arvioinnit on tehty 3 kk:n sisällä, ryhmämuotoinen kuntouttava työtoiminta on toteutunut, jatkuva asiakaspalaute on jatkuvassa käytössä.

Aikuissosiaalityön menot vuonna 2019 olivat 559 977 euroa.

Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen laskua 13 815 euroa.

Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 alitusta 70 688 euroa.

Perhepalvelut

Perhepalveluiden tavoitteena on tukea ja auttaa perheitä suunnitelmallisesti ja moniammatillisesti. Perhepalveluiden työmuotoja ovat sosiaalihuoltolain mukainen lapsiperheiden sosiaalityö, lastenvalvojan palvelut, kasvatus- ja perheneuvolapalvelut, lastensuojelutyö ja perhetyö.

THL:n käsittelyaikojen seurantalaston mukaan yhteydenotot ja ilmoitukset on pääsääntöisesti pystytty käsittelemään 7 arkipäivän sisällä, Vimpelissä 25 yhteydenottoa/ilmoitusta, käsittelyaika ei ole ylittynyt, samoin palvelutarpeen arvioinnit ovat valmistuneet 3 kk:n sisällä.

Asiakasraati ei ole toiminut suunnitelman mukaisesti. Perhekeskuksen kohtaamispaikka-toiminta on käynnistynyt.

Kehittämissiltapäivät, täydennyskoulutukset, työnohjaus sekä osittain myös kehityskeskustelut ovat toteutuneet.

Perhepalveluiden menot olivat vuonna 2019 548 507 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 22 526 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 35 153 euroa.

Vammaispalvelut

Vammaispalvelujen tehtävänä on järjestää ja tuottaa vammaispalvelulain ja -asetuksen ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain sekä omaishoidon tuesta annetun lain ja perhehoitajalain mukaisia palveluja.

Palveluohjausta annetaan asiakkaille puhelimitse sekä asiakaskäynneillä. Yhteydenottojen määrä on kasvanut v. 2019. Kuljetuspalvelujen kustannukset ovat pienentyneet. Tehostetussa palveluasumisessa olevien määrää ei ole pystytty vähentämään. Henkilökohtaisen avun kustannukset ovat suurentuneet verrattuna vuoteen 2018.

Kehittämispäivät ja täydennyskoulutus ovat toteutuneet.

Vammaispalveluiden menot olivat vuonna 2019 1 315 435 euroa.
Verrattuna vuoden 2018 tilinpäätökseen nousua 87 356 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 132 086 euroa.

Yhteenveto sosiaalipalveluista

Verrattuna tilinpäätökseen vuodelta 2018 nousua 96 067 euroa.
Verrattuna talousarvioon vuodelle 2019 ylitystä 96 552 euroa.

Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunta

Alajärven sivistyslautakunta tuottaa Vimpelin sivistys-, varhaiskasvatus- ja vapaa-aikapalvelut ostopalvelusopimuksella. Vimpelin kunnan organisaatiossa on kunnan oma tilaajalautakunta.

Alajärven kaupungin sivistystoimeen on laadittu kehittämissuunnitelma, johon on koottu Alajärven kaupungin ja Vimpelin kunnan strategian ja Alajärven kaupungin sivistystoimen arvoihin perustuvat tavoitteet sekä niiden saavuttamiseksi tehtävät toimenpiteet. Sivistyslautakunta on hyväksynyt suunnitelman 11.12.2019 ja se on liitetty Alajärven kaupungin strategiaan.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on huomioitu kehittämissuunnitelman laadinnassa ja siihen koottiin laaja, lähinnä esimiehistä koostuva työryhmä. Yhteisen kehittämissuunnitelman lisäksi toiminnan laadun kehittämiseksi ja taloudellisuuden parantamiseksi sivistystoimi on aktiivisesti hakenut harkinnanvaraista rahoitusta Opetushallituksen ja Opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeista sekä muista lähteistä.

Perusopetuksen tavoitteen mukaan kaikki peruskoulun 9. luokalta päättötodistuksen saanutta 28 oppilasta aloittivat toisen asteen koulutuksen.

Talousarvion toteutuma oli sivistystoimen osalta 96,75 %. Alitus johtui pääosin esi- ja perusopetuksen sekä lukio-opetuksen kulujen alittumisesta.

Sivistys-, varhaiskasvatus- ja vapaa-aikapalveluiden kehittäminen taloudellisesti ja toiminnallisesti on toteutunut. Sivistystoimen kulut ovat alittuneet talousarvioon nähden 164 466 eurolla.

Varhaiskasvatuksen talousarvio ylittyi 42 394 eurolla. Talousarvio ylittyi kotihoidon tukea lukuun ottamatta kaikkien tuotteiden osalta. Syntyvyyden laskusta huolimatta varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on meillä pysynyt ennallaan. Kiinteistöongelmat ja niistä johtuvat poikkeusjärjestelyt ovat kuormittaneet varhaiskasvatusta ja aiheuttaneet lisäkustannuksia.

Kotihoidontuen menot alittuivat 47 944 eurolla. Laskevasta syntyvyydestä ja perheiden valinnoista johtuen lasten kotihoidon tukea käytettiin ennakoitua vähemmän.

Henkilöstöjaosto on 2019/4 tehnyt päätöksen varhaiskasvatuksen erikseen korvattavista tehtävistä. Päätöksen myötä varhaiskasvatuksen henkilöstölle on ollut mahdollista maksaa korvausta työn vaatavuutta tai määrää kasvattavista tehtävistä. Eri toimijoiden kesken yhteistyö on lisääntynyt mm. siten, että perhekeskuksen Kohtaamispaikka Pähkinä on aloittanut toimintansa syksyllä 2019. Toiminta koordinoidaan sivistystoimen ja perusturvan yhteistyönä niin, että siinä ovat tiiviisti mukana yhdistyksiä ja seurakuntia. Siinä tarjotaan vertaistukea, tietoa ja asiointimahdollisuuksia lapsiperheille. Sekä Alajärvi että Vimpeli ovat liittyneet Ilo kasvaa liikkuen -ohjelmaan.

Esi- ja perusopetuksen talousarvio alittui 41 628 eurolla. Nettokustannukset Aapiskujan koululla olivat oppilasta kohti 8 540 euroa ja Yhteiskoulun 10 278 euroa. Oppilaita esikoulussa ja alakoulussa on 207 ja yläkoulussa 130. Varhennetun kaksikielisen opetuksen toimintamallien luominen ja valmistelu lukuvuodelle 2020-2021 toteutui.

Alajärven kaupunki sai Vimpelin lukion osalta valtionosuutta 640 264 euroa. Vimpeli maksaa Alajärven kaupungille valtionosuuden ylimenevän osan. Vuonna 2019 maksuosuus oli 184 456 euroa, kun talousarvioon oli varattu tarkoitukseen 268 149 euroa. Ennakoitua pienempi maksuosuus johtuu pääosin suuremman opiskelijamäärän tuomasta valtionosuudesta, tilapäisten opettajien pienentyneestä tarpeesta ja yhteistyökurssien arvoitus pienemmästä määrästä. Lukion oppilasmäärä oli 81, painotettu oppilasmäärä 79,2.

Järvisuudun lukioiden opetuksellinenkin yhteistyö on ollut tiivistä, mikä on mahdollistanut lukioiden laajan kurssitarjonnan. Lukioiden aineenopettajat tekevät tiivistä yhteistyötä omien oppiaineiden opetuksessa ja eri hankkeiden yhteydessä. "Liikkuva opiskelu -hanke" on saanut rahoitusta lv 2019-2020. Ovela -hankkeessa on rakennettu lukion oppikirjalainaamo Vimpelin kirjastoon.

Lukiot markkinoivat yhdessä tiedotusvälineissä ja sähköisessä ympäristössä, naapurikuntien vanhempainilloissa ja 9. luokkien oppilaiden tutustumispäivillä. Markkinointia on kohdistettu erityisesti Keski-Pohjanmaan suuntaan. Esport-linja on ollut esillä monissa markkinointikanavissa.

Oppimistulokset olivat yo-kirjoitusten mittarilla mitattuna keskinkertaisia. Opiskelijat sijoituivat hyvin jatko-opiskeluihin ja lukion keskeyttäneiden määrä oli vähäinen. Henkilöstön rekrytointi on onnistunut hyvin.

Etelä-Pohjanmaan Musiikkiopisto ylitti talousarvion 189 eurolla. Vimpelin toimipisteessä oli 39 oppilasta, joista varhaiskasvatuksen oppilaita 6. Toiminnallisia tavoitteita Musiikkiopiston toiminnalle ei oltu määritelty.

Järvi-Pohjanmaan Kansalaisopisto alitti talousarvion 21 691 eurolla. Kunnan maksuosuus on 41 978 euroa ja oppitunteja 1269. Väestön väheneminen ja kiristynyt kilpailu ihmisten vapaa-ajasta vähentävät Kansalaisopiston opiskelijamääriä. Tilaongelmien vuoksi Vimpelissä jäi toteutumatta kaksi kudonnan ryhmää sekä allasjumppa ja vesijuoksu.

Kirjastopalvelut alitti talousarvion 13 730 eurolla. Asukasta kohti lainauksia oli 16,72, missä näkyy omatoimikirjaston koko vuoden toiminta. Omatoimikirjaston käyttö on lisääntynyt pikkuhiljaa. Kävijöitä oli 19 941. Lainaajia asukkaista oli 37,1 %. Taloudelliset tunnusluvut toteutuivat hyvin, samoin muodollisesti pätevän henkilökunnan tavoite. Toiminnallisista tavoitteista monipuolista, ajantasaista ja kysyntää vastaava aineistokokoelma -tavoite toteutui. Ulkopuolisia näyttelyitä oli 13 kpl, kaiken kaikkiaan kirjaston järjestämiä tapahtumia oli 84 kpl, joihin osallistui 1 300 henkilöä. Vuoden aikana lukemisedistämiprojekteja oli kolme.

Kirjastopalvelut pysyivät Opetus- ja kulttuuriministeriön laatusuosituksen ja läänin keskitasolla.

Vapaa-aikatoimi tekee tiivistä yhteistyötä teknisen toimen kanssa osallistumalla liikuntarakentamisen ja kehittämishankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Vapaa-aikalautakunnalle vuodeksi 2019 asetettuja tavoitteita olivat perheliikunnan edistäminen ja eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa ja muita vapaa-ajan aktiviteettejä.

Valtuusto hyväksyi 17.6.2019 ostopalvelusopimuksen koskien Alajärven sivistyslautakunnan palveluita/sopimuksen muutoksen, jolla vapaa-aikatoimi pois lukien nuorisotoimi siirtyi 1.1.2020 alkaen Vimpelin kunnan omaksi toiminnaksi.

Liikuntatoimen talousarvio ylittyi 17 193 eurolla ja nuorisopalvelut ylittyi 31 330 eurolla. Kustannukset sisältävät myös kuntaosuudet Ohjaamosta 4 780,74 euroa, Starttipaja Laiturista 5 174,40 euroa sekä Etsivä Nuorisotyöstä 7 896,48 euroa. Liikuntatapahtumia oli 43 kpl, joissa osallistujia 2030.

Ohjaamotoiminta Alajärvi-Vimpeli on vakiinnutettu ja poikkihallinnollinen yhteistyö eri viranomaisten kesken on aloitettu vuoden 2019 aikana. Toiminta ollut näkyvää ja tehokasta. Ohjaamo Alajärvi-Vimpeli -ohjausryhmä on nimetty ja se on kokoontunut säännöllisesti.

Etsivä nuorisotyö -hankkeen toiminta on jatkunut ja yhä useammat nuoret ovat itse ottaneet yhteyttä etsivään nuorisotyöhön. Toiminnan tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten osallisuutta ja vähentää syrjäytymistä.

Nuorisotilojen toimintaa on kehitetty, kun nuorisovaltuusto on päässyt vaikuttamaan niiden suunnitteluun. Nuorisotila Monttu on todettu hyväksi kokoontumispaikaksi, ja sen toimintaan on oltu tyytyväisiä.

Järvi-Pohjanmaan sivistyslautakunnalle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet.

Järvi-Pohjanmaan maaseututoimi

Maaseututoimelle oli vuoden 2019 talousarviossa asetettu neljä strategista tavoitetta.

Ensimmäinen tavoite koski jälleen maatalouden tukien maksatusta ensimmäisenä maksupäivänä. Tavoite tukien maksatuksesta on toteutunut hyvin, sillä tuet on maksettu heti kun se on ollut mahdollista. Tilanne on hyvä, huomioiden sekin, että maaseututoimesta on siirtynyt kaksi virkamiestä muihin tehtäviin ja tilanne on edellyttänyt muilta äärimmäistä sitoutumista asioiden hoidossa. Maaseututoimen henkilöstössä edelliseen vuoteen verrattuna oli yhteensä 10 henkilön vähennys.

Toteutumisprosentti tukien maksatuksesta ensimmäisenä maksupäivänä onnistui Vimpelissä 100 prosenttisesti. Tulos parani näin edellisen vuoden (97,93 %) tuloksesta 2,07 prosenttiyksikköä. Alajärvellä (99,72 %) ja Soinissa (99,67 %) päästiin lähes yhtä hyvään tulokseen, joten voidaan todeta, että tukien maksamiseen asetettu tavoite toteutui.

Toinen tavoite oli myös edellisen vuoden tapaan maaseudun kehittämiseen liittyvien kontaktien ja tilaisuuksien määrä. Maaseutupalveluiden henkilöstö on osallistunut Ruokaviraston ja ELY-keskuksen järjestämiin koulutuksiin. Viljelijät ovat saaneet tukihakukoulutusta ja neuvonnallisia tilaisuuksia on pidetty muiden toimijoiden kanssa yhteistyönä. Kaiken kaikkiaan tavoite viljelijöille suunnatun koulutuksen järjestämisestä on toteutunut.

Myös maaseudun pienyritystoiminnan kehittämiseen on annettu neuvontaa ja järjestetty tilaisuuksia, joissa on ollut mukana asiantuntijoita valaisemassa investointitarpeita, rahoitusta ja laskelmien tekemistä. Apuvälineenä on toiminut myös käytössä oleva YritystulkkiaAGRI – ohjelma sekä Yritys-Suomi -portaali.

Lähiroukahankkeeseen on osallistuttu aktiivisesti ja tietoa on viety eteenpäin. Kehittämistavoitteessa määritelty asiakaskontaktien määrä toteutui, sillä tavoitteena oli 100 kontaktia ja toteutunut asiakaskontaktien määrä oli 118 kappaletta. Tilaisuuksien määrä, yhteensä 23 tilaisuutta ylitti tavoitteen (4 kpl).

Kolmas tavoite keskittyi kunnan palkkalistoilla olevien maatalouslomittajien ammattitaitoon. Maatalouslomittajien kanssa on käyty kehityskeskusteluita selvittäen heidän koulutustarpeensa ja -toiveensa. Näiden pohjalta on järjestetty täydennyskoulutusta yhteensä 5 päivää. Lisäksi on järjestetty tilakohtaista perehdytystä, erityisesti robottitiloilla, tarpeen mukaan. Tavoite on toteutunut.

Neljäntenä tavoitteena oli, että lomituspalvelut toteutuvat 100 prosenttisesti. Maatalousyrittäjän vuosilomat on myönnetty lainmukaisesti. Maatalousyrittäjällä on oikeus 26 vuosilomapäivään. Myös turkistuottajilla on oikeus 18 vuosilomapäivään. Loppuvuoden

sijaisapupyynnöt siirsivät vuosilomia jonkin verran seuraavalle vuodelle, mutta yhteenvedona voidaan todeta, että tavoitteeseen on päästy.

Maaseutulautakunta on jatkanut toimintaansa tehokkaasti ja taloudellisesti kiitettävällä tavalla. **Tarkastuslautakunta kiittää virkamies- sekä luottamushenkilöhallintoa maaseututoimen jatkuneesta aktiivisesta kehittämisestä.**

Järvi-Pohjanmaan maaseututoimelle asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet.

Kunnanhallitus

Kunnan toiminnalle asetettavilla tavoitteilla on pyritty luomaan positiivisia vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin sekä kunnan elinvoimaisuuteen. Tavoitteet on asetettu siten, että ne kattavat tehtäväalueen perustehtävät ja ovat toteutettavissa niihin osoitetuilla voimavaroilla. Voimavarat tarkoittavat sekä taloudellisia resursseja että henkilöstöresursseja.

Kunnanhallituksen tavoitteena on ollut:

- Kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytysten parantaminen markkinavuoropuheluilla yrittäjien kanssa
- Markkinoinnin tehostaminen erillisellä suunnitelmalla
- Yritysten toimintaedellytysten parantaminen hankkimalla maata teollisuuden tarpeita varten, ohjeellinen tonttijako, investointiosa -tarveharkintainen
- Yritysten tukeminen osaavan työvoiman hankinnassa aluemarkkinointihankkeilla ”Työ etsii tekijäänsä” ja ”Asenteella duunia”
- Toimivat tietoliikenneyhteydet teollisuusalueelle valokuidulla
- Asukasviihtyvyys, konserniohjaus Rentolankartanon asuntojen peruskorjauksen toteutukseen ja tarvittaessa kunnan tuki
- Viihtyisä asuinympäristö investoivilla toimenpiteillä ja asemakaavan tarkistuksen valmistelu.
- Talous tasapainossa. Talousarviossa esittäen miten talous tasapainotetaan. Lisäksi talousarvion toteutuman ja tilinpäätösennusteen seuranta säännöllisesti kunnanhallituksen kokouksissa.
- Laadukkaat kuntapalvelut ottaen käyttöön Suomi.fi –viestit.
- Neuvottelut ja päätökset liikuntapalvelujen tuotantoa varten.
- 21 nuoren kesätyöllistäminen ja työllistämiseen annettava avustus yrityksille.

Tilinpäätöksen mukaan tavoitteet ovat onnistuneet seuraavasti:

- Kunnan alueella olevien yritysten toimintaedellytysten parantaminen toteutui.
- Markkinoinnin tehostamisen toimenpiteet tehty ja hyväksytyt.
- Yritysten toimintaedellytysten parantamisen osalta toteutui yksi tonttikauppa.

- Yritysten tukeminen osaavan työvoiman hankinnassa on osallistuttu hankkeiden toimenpiteisiin.
- Toimivien liikenneyhteyksien osalta toteumaa ei ole kirjattu tilinpäätökseen lainkaan.
- Asukasviihtyvyyden osalta kunnan tuki toteutui takauksen muodossa, mutta raportointi kokouksissa ei toteutunut.
- Kunnan investoinnit viihtyvyyttä lisääviin toimenpiteisiin toteutui sekä asemakaavan tarkistuksen valmistelu käynnistyi.
- Talouden tasapainon osalta vaativat toimenpiteet aloitettu sekä toteutuman ja tilinpäätösehdonnuste esitetty säännöllisesti kunnanhallituksen kokouksissa.
- Suomi.fi –viestit on otettu käyttöön.
- Neuvottelut ja päätökset liikuntapalvelujen tuotantoa varten toteutui.
- 21 nuoren kesätyöllistäminen tilinpäätöksen mukaan toteutui kuten myös työllistämiseen annettava avustus yrityksille.

Tavoitteiden määrä on pysynyt edellisvuosien tasolta. Tavoitteet tulee olla selkeitä, mitattavia ja realistisia siten, että kunnan talouden tasapaino voidaan säilyttää tai saavuttaa suunnittelukaudella. Edelleen vaatisi kunnanhallitukselta tarkempaa analysointia mitattavien kriteereiden määrittelyssä. Kunnanhallitus on allekirjoittanut tilinpäätöksen 30.3.2020. Tilinpäätös on säännösten mukaan allekirjoitettu maaliskuun loppuun mennessä.

Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta toimii oman toimialansa palvelujen tuottajana ja päättää valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa tehtävälueidensa palveluista, palvelurakenteista ja palveluajoista sekä niiden muutoksista ja antaa lautakunnan toiminnan johtamisessa tarvittavia ohjeita. Teknisen toimen tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää toimiva infrastruktuuri Vimpelin kunnan alueella sekä luoda hyvät toimintaedellytykset muille tulosalueille.

Tekninen lautakunta kokoontui vuonna 2019 12 kertaa ja käsitteli 98 pykälää.

Teknisen toimen alle kuuluvat yhdyskuntasuunnittelu, yhdyskuntapalvelut, rakennusvalvonta ja ympäristön huolto, toimitilat ja vuokrauspalvelut, puhdistus- ja ravitsemuspalvelu sekä vesihuoltolaitos.

Yhdyskuntasuunnittelu

Yhdyskuntasuunnittelun osalta valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Road 68 vetäväksi toteuttaen yksi kiertoliittymä ja tehdä Vimpeliä tunnetuksi toteuttaen yksi mainoskyltti. Keskustan asemakaavan muutos ja laajennus valmistui kortteleiden 52 ja osakortteleiden 53-54 osalta. Kiertoliittymä ei valmistunut, eikä mainoskylttiä hankittu.
- Asukasviihtyvyyden parantaminen viiden kiinteistön osalta sekä kunnan näkyväksi tekeminen opastetaululla. Ympäristökatselmuksen perusteella on lähetetty 17 kirjettä.

Näistä kolme kiinteistöä on korjaantunut ja kuusi on ottanut yhteyttä asian korjaamiseksi. Takarajaksi on asetettu 30.6.2020 mennessä. Opastetaulu on puolestaan hankittu jonka pystytys keväällä 2020.

- Keskusta-alueen viihtyisyyden parantaminen lisäten vetovoimaisuutta jouluvalojen uusimisella sekä kukkaistutusten toteuttamisella. Jouluvalot ja kukkaistutukset toteutuivat. Keskustan alueen vihersuunnitelma otetaan vastaan huhtikuun 2020 aikana.
- Yritysten kasvun tukeminen lisäämällä työpaikkoja hankkien yksi teollisuustontti. Kunta on ostanut yhden teollisuuskiinteistön vuoden 2019 aikana.

Yhdyskuntasuunnittelun osalta tilikauden toimintakate talousarvioon nähden 45 680,05 euroa pienempi. Tulos alijäämäinen.

Yhdyskuntapalvelut

Yhdyskuntapalvelun osalta valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Asuinalueiden houkuttelevuuden lisääminen siistimällä/uusimalla/poistamalla leikkikenttäalueita suunnitelman mukaisesti yhteensä 3 kpl. Hovilan alueelta on siistitty yksi leikkikenttä, Tervahaudantien leikkikenttä on poistettu palauttaen luonnon tilaan, Poliisinpolun ja Rauhalan alueen leikkikenttä aluetta siistitty sekä Mäntytien palloilukentän alue siistitty. Tavoite toteutunut.
- Kaava-alueen ympäristön siisteyttä ja viihtyisyyttä lisäten peruskorjaten yksi kaavatie. Sääksnevantie ja Hovilan alueen tiet perusparannettu, joten tavoite toteutunut.
- Sisäliikuntapalveluiden kokonaisvaltainen kehittäminen tehden pitkántähtäimen suunnitelma Vimpelin kunnan sisäliikuntapalveluiden kehittämisestä. Peruskorjaussuunnitelma toteutunut.
- Liikuntapalveluiden mahdollinen siirto omaan palvelutuotantoon tehden suunnitelma ja laskelma sekä palaveri sen mahdollisesta jatkosta/toteutuksesta. Tavoite toteutunut.
- Kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien parantaminen ulkona rakentaen tekojäärata. Lisäksi oppilaiden viihtyvyyden parantaminen yhteiskoulun piha-alueen yleissuunnittelulla. Kumpikaan tavoite ei toteutunut.

Liikenneväylien osalta tilikauden toimintakate talousarvioon nähden 31 775,89 euroa suurempi, puistojen ja yleisten alueiden osalta vastaavasti 30 487,51 euroa suurempi kuin talousarvioon kirjattu sekä ulkoilu- ja liikunta-alueet puolestaan 6 745,61 euroa pienempi kuin talousarvioon kirjattu. Tulokset alijäämäisiä.

Rakennusvalvonta ja ympäristön huolto

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Kuntakeskuksen elävöittäminen tehden kuntaa hyödyttävää kiinteistökauppaa ostaen/vaihtaen yksi kiinteistö kuntakeskustasta. Tavoite toteutunut.

- Lisätä luontomatkailun saavutettavuutta helposti markkinoitavan reitistön avulla (reittikartta), jossa mm. QR-koodi. Lisäksi Savonjoen virkistyskäytön lisääminen lisäten yhden uimarannan. Kumpikaan tavoite ei toteutunut.
- Sähköisen asiakaspalvelun kehittäminen siirtyen kokonaan Lupapiste.fi palveluun kokonaisuudessaan, ettei tule yhtään paperista rakennuslupahakemusta. Tavoite ei toteutunut.

Toimintakate rakennusvalvonnan ja ympäristön huollon osalta tilinpäätöksessä 23 032,83 euroa pienempi kuin talousarvioon 2019 kirjattu. Tulos alijäämäinen.

Toimitilat ja vuokrauspalvelut

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Kunnan omistamien vuokrakiinteistöjen hyödynnettävyys tervehdyttäen realisoiden yksi kiinteistö. Tavoite ei toteutunut, koska kiinteistöillä ei kysyntää.
- Kunnan omistamien kiinteistöjen hyödynnettävyys järkeistäen hyötykäyttöä määrittäen kiinteistöjen vuokrataso. Vuokrataso on tarkastettu, joten tavoite toteutunut.
- Luonnon ja esteettömyyden yhteensovittaminen lisäten alueen kustannustehokkuutta. Vieresniemen 2018 käyttökuluista (17 000 euroa) kuluu vain 30 %. Tavoite toteutui.
- Luonnon saavutettavuus kaikkien saavutettavissa oleva virkistyskäyttö. Vieresniemen esteettömän luontopolun hyödyntäminen, rakennetaan yksi puulämmitteinen sauna. Tavoite toteutui, kun sauna valmistui.

Tilikauden toimintakate 38 099,43 euroa pienempi kuin talousarvioon suunniteltu. Tulos kuitenkin ylijäämäinen.

Puhdistus- ja ravitsemuspalvelu

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Opiskelijoiden muuton tukeminen, lisäpalveluiden mahdollistaminen tarvittaessa opiskelijoille (välipala/viikonloppulounas/pyykkihuolto tarjonta). Välipalaa on tarjottu lukion oppilaille 3774 kpl. Viikonloppu ruokailuun ei ollut tarvetta, mahdollisuus tarjottu. Pyykkihuollon toteumasta ei ole mainintaa lainkaan.
- Terveelliset työpaikat/opiskelu ympäristö/hoitopaikat kaikille nykyaikaistaen palvelua. Mittarina oli mitoitus yhdelle kunnan kiinteistölle, mutta tavoite ei toteutunut.
- Palvelun tuottamisen nopeuttaminen tuomalla Spotilla- järjestelmä siivoushuoltoon. Sähköisen seurannan ottaminen käyttöön ei toteutunut tavoitteena.

Puhdistus- ja ravitsemuspalvelun toimintakate oli talousarvioon nähden 1 924,85 euroa huonompi. Tulos kuitenkin ylijäämäinen.

Vesihuoltolaitos

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet olivat:

- Puhdistamo ympäristöluvan edellyttämään kuntoon saneeraamalla sähköistys ja automaatio. Tavoite toteutui.
- Tasapuoliset kuntapalvelut lisäämällä kiinteistöjä viemäriverkkoon. Arviointimittarina oli tehdä viemäriverkon alueen liittymättömien kiinteistöjen kartoitus yhden kylän osalta. Lisäksi tavoitteena viemäriverkon mahdollinen laajentaminen. Tässä arviointimittarina viemäriverkon toiminta-alueen laajennuskysely ja sitovien liittyjien määrän selvittäminen yhden kylän osalta. Ensimmäinen tavoite ei toteutunut, mutta jälkimmäinen toteutui.

Tilikauden toimintakatteen tulos ylijäämäinen, mutta 38 401,82 euroa pienempi kuin talousarvio suunniteltu.

Tarkastuslautakunnan mielestä teknisen lautakunnan tavoitteiden asettamiseen tulee panostaa entisestään. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että tekninen lautakunta ja viranhaltijat noudattavat johto- ja hankintasääntöjä toiminnassaan. Yli 10 000 euron investoinnit tulee tuoda lautakunnan käsittelyyn, kuten myös investointien määräraha ylitykset. Erityisesti tarkastuslautakunta huomauttaa kilpailutuksista, että tekninen lautakunta noudattaa hankintasopimusten tekemistä tarjouspyynnön mukaisesti, eikä poikkea niistä. Lisäksi investointeihin haetaan hyvissä ajoin määrärahan lisäykset, jos tulee tarvetta. Hankintoja ei saa tehdä ellei ole riittävästi rahaa varattuna.

Teknisen lautakunnan asettamat tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden tulee olla selkeitä, että ne palvelee tarkoitustaan. Tavoitteiden pitää olla toimintaa kehittäviä ja mitattavia.

Teknisen toimen tilikauden alijäämä noin 253 719,48 euroa yli talousarvion.

Investoinnit

Suurimmat investoinnit vuonna 2019 olivat intervalliosaston peruskorjaus 400 316,32 euroa, puhdistamon saneeraus 150 189,20 euroa, puistot ja yleiset alueet/kalusto 87 952,02 euroa, kaavatiet 77 788,31 euroa, Metsätarhan päiväkodin korjaus/katon uusiminen 64 312,19 euroa, Vieresniemen sauna 62 300,81 euroa, Toimela (päiväkodin väistötilat) 61 369,35 euroa sekä Saarikentän alueen kehittäminen + suunnittelu 57 107,92 euroa.

Investointien kustannukset olivat yhteensä 1 465 276,62 euroa. Investointitulot 52 148,80 euroa ja nettokustannukset yhteensä 1 413 127,82 euroa. Talousarvioon oli varattu investointeihin netto 1 548 700 euroa (muutosten jälkeen), joka alitettiin 135 572,18 eurolla, toteuman ollessa 91,2%.

Investointiosan määrärahamuutoksia jouduttiin kohteittain viemään kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi 20.5.2019 § 43, 17.6.2019 § 55, 16.9.2019 § 78 ja 9.12.2019 § 120. Teknisen lautakunnan vastuulla olevien investointien määrärahamuutokset ja ylitykset on käsitelty teknisessä lautakunnassa uudelleen 19.2.2020 § 16.

Investointien osalta tulisi olla paljon tarkempi ja pysyä budjeteissa ettei määrärahamuutoksia tarvitsisi tehdä tilikauden aikana.

Kunnan konserniyhtiöt

Vimpelin kunnan kuntalain (410/2015) mukaiset konserniohjeet on hyväksytty kunnanvaltuuston kokouksessa 11.6.2018 § 39. Vimpelin kunnanvaltuusto:

- Määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset
- Päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista
- Hyväksyy tilinpäätöksen, joka sisältää konsernitilinpäätöksen
- Nimeää kunnan edustajat kuntayhtymien valtuustoihin/yhtymäkokouksiin
- Hyväksyy konserniohjeet.

Vuodelle 2019 kunnanvaltuusto on asettanut seuraaville yhteisöille tavoitteet

- Kiinteistö Oy Rentolankartano (omistusosuus 100,00 %)
- Vimpelin Lämpö Oy (omistusosuus 70,80 %)
- Vimpelin keskuskiinteistöt Oy (omistusosuus 64,17 %)
- Asunto Oy Kotipiha (omistusosuus 100,00 %)

Kiinteistö Oy Rentolankartano muutti nimensä Vimpelin Vuokra-asunnot Oy:ksi 23.12.2019. Lisäksi Vimpelin Keskuskiinteistöt Oy osti omistukseensa 35,38 % yhtiön omasta osakekannasta 21.11.2019.

Lautakunnan arviointi tavoitteiden toteutumisesta perustuu vuoden 2019 talousarvioon ja tilinpäätökseen.

Omistajapolitiikka on kuntakonsernin johtamisväline. Omistajapolitiikan osa-alueita ovat omistajastrategia ja konserniohjaus. Konserniohjauksella kuntakonsernin johto pyrkii toimintayksikköjen tehokkaaseen ja tulokselliseen ohjaukseen.

Vimpelin Vuokra-asunnot Oy:n (aiemmin Kiinteistö Oy Rentolankartano) tavoitteena oli tilojen käyttöaste 90 %, toteutus talouden tervehdyttämissuunnitelman mukaan, tilikauden tulos vähintään positiivinen, alijäämän kattaminen vuoteen 2022 mennessä, omavaraisuusaste yli 20 %, pitkäaikainen vieras pääoma €/asukas pienempi kuin 960 €/asukas, toteutus

korjausinvestointien suunnitelman mukaisesti sekä korjausinvestointien taso % liikevaihdosta 30 %.

Tavoitteista ainoastaan neljä toteutui (talouden tervehdyttämissuunnitelma, tilikauden tulos, toteutus korjausinvestointien suunnitelman mukaisesti sekä korjausinvestointien taso% liikevaihdosta 30 %).

Vimpelin lämpö Oy:n tavoitteena ollut liittymien osuus kunnan talouksista 40 / n. 1000, yksikköhinta kunnallisen tuotannon keskiarvosta 57,60 / 57,41 €/MWh, katetuotto % 51 %, sijoitetun pääoman tuotto 17,9 %, tilikauden voitto / liikevaihdosta suurempi kuin 20 %, omavaraisuusaste 53 %, suhteellinen velkaantuneisuus 36,8 %, pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä pienempi kuin 60 €/asukas sekä omistajalle osinkoa 1000.

Tavoitteista toteutui ainoastaan neljä (liittymien osuus kunnan talouksista, yksikköhinta kunnallisen tuotannon keskiarvosta, katetuotto % ja omavaraisuusaste %). Sijoitetun pääoman tuotolle ei ole määritelty toteumaa.

Vimpelin keskuskiinteistöt Oy:lle asetetut tavoitteet olivat: tilojen käyttöaste 100%; ei toteutunut, tilikauden tulos positiivinen; ei toteutunut, omavaraisuusaste % suurempi kuin 20 %; toteutui.

Asunto Oy Kotipihalle asetetut tavoitteet olivat: tilojen käyttöaste 100%; ei toteutunut, tilikauden tulos positiivinen; toteutui, alijäämä katettu; toteutui.

YHTEENVETO

Vuonna 2019 Vimpelin kunta teki alijäämäisen tuloksen toisena perättäisenä vuotena. Kunnan tilinpäätös vuodelta 2019 on alijäämäinen 1,155 miljoonaa euroa poistojen jälkeen. Vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna laskua oli noin 652 000 euroa. Alijäämäiseen tulokseen vaikutti suurelta osin perusturvan ylittäessä vuoden 2019 talousarvion yhteensä 1,1 miljoonalla eurolla.

Kunnan vuosikate oli vuonna 2019 -0,214 miljoonaa euroa ja se on vuoteen 2018 verrattuna 0,569 miljoonaa euroa pienempi. Uusi kuntalaki astui voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2019. Vimpelin kunta täyttää uusista kriteereistä yhden kohdan eli kohdan 2, tuloveroprosenttia koskeva kriteeri.

Taseeseen kertyi alijäämää 497,43 euroa per asukas (Kuntakonsernialijäämä oli 467 euroa per asukas). Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että näinä vaikeina aikoina kuntakonserni jatkaa taloudentasapainottamista ja menojen kriittistä tarkastelua säännöllisesti.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä on 1 406 743 euroa. Kunnan konsernin alijäämä on 1 779 000 euroa. Kuntatalous on vuoden 2019 aikana huonontunut edellisiin vuosiin verrattuna.

Vimpelin erikoissairaanhoidossa sairaanhoitopiiriltä ostetut palvelut nousivat vuoteen 2018 verrattuna 713 519 euroa. Asiakkaat ovat tarvinneet sairaanhoitopiirin ulkopuolelta ostettuja palveluita enemmän kuin edellisenä vuonna (300 743 euroa).

Talouden tasapainottamissuunnitelmia on mietitty niin kunnan virkamiesten kuin myös luottamushenkilöiden puolelta. Kevään 2020 aikana puhjennut korona pandemia toi maailmanlaajuisen epävarmuuden ylle, joka haastaa myös miettimään uudelleen tasapainottamissuunnitelmia. Tarkastuslautakunta muistuttaa näinä vaikeina ja epävarmoina aikoina, että tekninen lautakunta ja viranhaltijat noudattavat johto- ja hankintasääntöjä toiminnassaan. Yli 10 000 euron investoinnit tulee tuoda lautakunnan käsittelyyn, kuten myös erityisesti investointien määräraha ylitykset.

Yhteisten ja omien lautakuntien kustannuksia tulee tarkkailla edelleen aktiivisesti ja tarpeen vaatiessa vaadittava päivitettäväksi. Lisäksi tarkastuslautakunta kehottaa selkeyttä vuositavoitteiden valmisteluun. Tavoitteiden tulisi olla jatkossa selkeästi mitattavissa ja arvioitavissa. Mittariston puuttuessa jää epäselväksi toteutuiko tavoite vai ei. Tavoitteiden toteutumista tulisi avata selkeästi kertoen, millä asioilla tavoite saavutettiin. Ja toisaalta, jos tavoite ei täytynyt, niin tulisi avata selkeästi miksi ei toteutunut ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin.

Vimpelin kunnan vakituisen henkilöstön määrä on 44 henkilöä 31.12.2019. Vakituudesta henkilöstöstä 75 % on 50 –vuotiaita tai vanhempia keski-ikä ollessa 53 vuotta. Keski-ikä on laskenut hieman verrattuna edelliseen vuoteen. Vuoden 2019 aikana eläkkeelle siirtyi 2 työntekijää.

Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto edellyttää kunnanhallituksen ja lautakuntien käsittelevän arviointikertomuksen lokakuun 2020 loppuun mennessä ja antavan selvityksen arviointikertomuksessa esitettävien havaintojen johdosta mahdollisesti suoritettavista toimenpiteistä edellä mainittuun ajankohtaan mennessä.

Vimpelissä 26.05.2020

Jyrki Niemi pj.

Mikael Mikola vpj.

Aila Aho jäsen

Soile Kautiainen-Hietala jäsen

Laila Järvenpää jäsen